

det nødvendigvis maa blive Redskaberne, fordi de er danske, der staar for Skud, Redskaber, som jævnlig naturligvis handler af den usmægteligste Guldørst, men som ogsaa ret jævnlige er ynkkelige Redskaber, unge eller havarede ældre, medens de, der i Virkeligheden staar bag ved, er de Udlændinge, for hvem Penge ikke spiller nogen Rolle, naar de bare kan skaffe Varer ud af Landet, for hvem de danske Love ingen Rolle spiller, fordi de ved, at det eneste, der kan ramme dem, er Udvisning her fra Landet og Desavouering hjemmefra. De gaar, netop fordi de er Udlændinge, Ram forbi. Det er godt, at Samvittigheden er vaagen, men det er ikke godt, at Perspektivet forskydes, saa at den Mening breder sig, at vort Handelstræs Moral er angrebet i sin Rod, for det er ikke rigtigt, det er den ikke. Den tredje Perspektivforskydning er heller ikke gavnlige, den, at dette skulde være et særlig dansk Fænomen. De, som under denne Krig har kørt paa Jernbane eller sejlet med Dampskib udenlands, kan ikke have undladt at faa et Indtryk af det internationale Selskab, som der færdes. Om det er behageligere eller ubehageligere end det, der i Øjeblikket fylder vore Hoteller og vore Lejligheder, er en Smagsag, men at dette internationale Selskabs Formaal i Landene, medens de bevæger sig Syd fra og Nord paa og Nord fra og Syd paa, er eet og det samme: Befordring af Varer ud af Landet; hvis det kan gøres paa lovlige Maade, saa gerne lovligt, hvis det ikke kan gøres paa anden Maade, saa uden om Lovene, — det er der vistnok ingen af os, der har set det Selskab, som er i Tvivl om.

Der er Perspektivforskydning, og vi bør være os imod gennem det, som jeg nu har fremhævet fra tre forskellige Sider, selv at faa og hos andre at indgyde det Indtryk, at der i de specielt danske Forhold er en Raaddenskab paa dette Omraade, der breder sig. Det er under politisk vanskelige Forhold jævnlige blevet sagt, og jeg vil overføre det paa dette Omraade: Det er fortrinligt, naar et Folk udpeger en Landsforræder og saa straffer ham eksemplarisk, men hvis det i en Periode bliver saaledes, at Folket bliver ved at pege paa Landsforrædere, saa peger Folket paa en Grundskade i sig selv. Det er udmærket, at de, der gør sig skyldige i Lovovertrædelser eller Lovomgaaelser af den Art, som her er Tale om, udpeges, og at de slaas ned som Enkeltfænomener. Men naar det gaar over til, at man kaster selv Skygge over hele sit

eget Folk eller bestemte Dele af dette Folk, saa er vi ude i det, som ikke længere er gavnlige, men er at sætte Plet og uberettiget Plet paa Folket selv.

Fra denne Side af Verdensraseriets Bivirkninger for Danmark, fra Guldets, som strømmer, og fra den spændende Risiko, der snart belønnes med en Formue og snart straffes med det gode Navns Forlis, vil jeg vende mig til den anden Side af, hvad Krigen medfører for Danmark, hvor der ikke er en spændende, men en yderst opslidende Kamp, hvor det ikke drejer sig om Formue eller Guldstrøm, men hvor det drejer sig om den daglige Kamp for at holde Hjem sammen, for at bibeholde den næste Generations Opdragelse, for at dølge Nød og for at redde sig fra Ruin, og det er med eet Ord i Øjeblikket den danske Tjenestemandstands Stilling her i Landet. I et af Fagtidsskrifterne for denne Tjenestemandstand blev der for et Par Uger siden rettet en Appel til mig i Anledning af en Artikel, jeg havde skrevet bl. a. om Ret og Magt, i hvilken Forfatteren appellerede til mig som Tjenestemændenes særlige Repræsentant her i Tinget til at tale deres Sag. Denne Appel kan jeg ikke efterkomme. Det er sandt, at jeg i Aaringer har været den ansvarlige Leder af en af disse Organisationer; det er sandt, at jeg i dens Krav er enig med den, og det er sandt, at de Argumenter, den anfører, er ogsaa dem, jeg vilde anføre. Men naar jeg her staar og taler fra Talerstolen i det danske Folketing, saa taler jeg ikke som Tjenestemændenes Repræsentant, men jeg taler som den Folkerepræsentant, jeg er. Derfor vil jeg heller ikke for mine Kolleger her i Tinget fremføre de Argumenter, som er de almindelige Tjenestemandargumenter, skønt jeg finder dem rigtige. Argumentet om, at Staten som Arbejdsgiver har den Pligt at være en ordentlig Arbejdsgiver, Argumentet om, at de fastlønnede her i Landet er de eneste, hvem Krigen som Helhed og gennemgaaende nødvendigvis maa ramme, fordi Værnens Pris forhøjes, saaledes at Pengenes Værdi forringes med tilsvarende Procenter. Jeg vil netop ikke benytte disse Argumenter, fordi de er de særlige Tjenestemandargumenter, og fordi jeg i Dag ønsker at tage denne Sag fra den samfundsmæssige Side.

Det er ogsaa Grunden til, at jeg ved de tidligere Love om Dyrtidshjælp og Dyrtidstillæg, skønt jeg har fundet Udgangspunktet urimeligt, har fundet mig for god til at demonstrere. Jeg har — hvad ingen af Kollegerne i Udvalgene vil være i Tvivl om, og vel heller ingen har glemt, for jeg